

Porozumienie na rzecz zintegrowanej polityki rozwoju województwa śląskiego

Koncepcja polityki rozwoju

- ▶ Wyzwania dla regionu w części podobne jak dla Polski (spowolnienie wzrostu gospodarczego, niska stopa inwestycji, obawa przed pułapką średniego wzrostu) i szerzej Unii Europejskiej (globalizacja, starzenie się społeczeństw, konieczność racjonalnego wykorzystania zasobów, zmiany klimatyczne).
- ▶ Specyfika regionu – historia, znaczne uprzemysłowienie i silna urbanizacja, niejednorodność województwa
- ▶ Nieuchronność przemian wpływających na gospodarcze i społeczne oblicze województwa nie może prowadzić do negatywnych skutków społecznych a także do niebezpiecznej dla przyszłości regionu dezindustrializacji
- ▶ Proponowane w dokumencie instrumenty wsparcia i interwencji rządu mają stwarzać impulsy rozwojowe aktywizujące potencjał regionu, uruchamiający aktywność rodzimych środowisk gospodarczych i lepszego wykorzystania dostępnych w tym celu zasobów przyczyniając się do tworzenia warunków dobrego życia wszystkich mieszkańców, zrównoważonego rozwoju subregionów województwa oraz przyspieszenia zrównoważonego rozwoju gospodarki całego kraju

Koncepcja polityki rozwoju

Porozumienie i zawarte w nim rekomendacje obejmuje następujące obszary i jednocześnie cele zamierzone do zrealizowania:

- ▶ rewitalizacja
- ▶ reindustrializacja
- ▶ metropolizacja

Koncepcja polityki rozwoju

Na zintegrowaną politykę rozwoju województwa śląskiego składać się będzie również:

- ▶ wspieranie przebudowy technologicznej tradycyjnych sektorów gospodarki województwa śląskiego oraz wspieranie absorpcji technologii o dużym ładunku innowacji, budujących nową gospodarkę regionu opartą na międzynarodowych przepływach ekonomicznych oraz kreacji nowych stref biznesu;
- ▶ wspieranie przebudowy urbanistycznej województwa śląskiego ukierunkowane na zmianę standardów zamieszkiwania, szczególnie w dzielnicach mieszkaniowych przy terenach (po)przemysłowych oraz odzyskiwanie terenów poprzemysłowych dla lokalizacji nowych działalności i aktywności gospodarczej.

Koncepcja polityki rozwoju

U podstaw zintegrowanej polityki rozwoju województwa winny być stosowane współpowiązane ze sobą mechanizmy:

- ▶ mechanizm kapitałowo-finansowy, który winien bazować na dodatnich transferach aktywów oraz przepływach zasobów i czynników produkcji, w tym przepływach wewnątrzregionalnych;
- ▶ mechanizm współzarządzania partnerskimi przedsięwzięciami, w którym sektor publiczny będzie koncentrował się na znoszeniu negatywnych efektów kreowanych przez koszty transakcyjne;
- ▶ mechanizm sieciowej współpracy międzynarodowej;
- ▶ mechanizm tworzenia udogodnień i korzyści zewnętrznych skierowanych tak do grup społecznych jak i do sektora przedsiębiorstw;
- ▶ mechanizm zarządzania przepływami informacji ściśle zintegrowany z regionalnym systemem energetycznym.

Koncepcja polityki rozwoju

W wymiarze podmiotowym zintegrowana polityka rozwoju województwa śląskiego winna być oparta na współpracy:

- ▶ biznesu, pracodawców
- ▶ organizacji związkowych
- ▶ organizacji pozarządowych
- ▶ samorządu terytorialnego
- ▶ strony rządowej

Koncepcja polityki rozwoju

- ▶ **Rewitalizacja** w niniejszym dokumencie rozumiana jest przede wszystkim jako przywrócenie wartości gospodarczej i inwestycyjnej terenów przemysłowych.

Koncepcja polityki rozwoju

- ▶ **Reindustrializacja** czyli ponowne uprzemysłowienie regionu jest koniecznością, którą należy rozumieć jako przywrócenie siły gospodarczej poprzez stworzenie warunków i zbudowanie mechanizmów sprzyjających wykorzystaniu potencjału, kultury i zasobów regionu do zapewnienia długoterminowego rozwoju ekonomicznego i społecznego. Reindustrializacja to również inwestycje w kluczowe dla regionu projekty przemysłowe.

Koncepcja polityki rozwoju

- ▶ **Metropolizacja** województwa to wsparcie tych przedsięwzięć inwestycyjnych i rozwojowych, które pozwolą odzyskać regionowi rangę ośrodka nowoczesnej gospodarki i przemysłu o pozycji międzynarodowej, zdolnego do konkurencji z innymi wiodącymi regionami, motorami rozwoju gospodarczego Europy. W województwie śląskim od kilku lat trwają intensywne starania o przezwycięzenie barier rozwojowych związanych z historycznie ukształtowanym rozczłonkowaniem administracyjnym miast stanowiących centralną dla regionu konurbację górnośląską. Istotne znaczenie ma zarówno legislacyjne, administracyjne jak i finansowe wsparcie tych procesów na poziomie rządowym, jak i determinacja oraz zaangażowanie podmiotów samorządu terytorialnego poszczególnych szczebli.

Projekty infrastrukturalne

Drogi

Wyzwaniami strategicznymi rozbudowy systemu dróg województwa śląskiego pozostają:

- ▶ dokończenie budowy autostrad i dróg ekspresowych;
- ▶ wykreowanie alternatywnego wobec autostrady A4 korytarza prowadzenia ruchu na linii wschód-zachód w obrębie aglomeracji katowickiej;
- ▶ budowa dróg obsługujących obszary turystyczne;
- ▶ budowa drogowych połączeń przekątniowych zapewniających przede wszystkim połączenia drogowe z Poznaniem i Lublinem.

Projekty infrastrukturalne

Rekomendowane m.in.

- ▶ dokończenie inwestycji A1 – odcinek Pyrzowice – Częstochowa oraz odcinek koniec obwodnicy Częstochowy –Tuszyn,
- ▶ S1 - budowa drogi ekspresowej S1 Pyrzowice-Bielsko-Biała (w tym dostosowanie drogi krajowej DK1 na odcinku Podwarpie-Dąbrowa Górnicza do drogi klasy ekspresowej), budowa drogi S1 Bielsko-Biała - granica państwa (obejście Węgierskiej Górki)
- ▶ S11 - budowa drogi S-11 Kępno – Katowice,
- ▶ DK78 - budowa drogi DK78 Siewierz – Szczekociny z obwodnicami miejscowości: Poręba i Zawiercie, Kroczyce i Pradła oraz Szczekociny – etap I – obwodnica m. Poręba i Zawiercie (Siewierz – Żerkowice),
- ▶ DK79 - budowa połączenia autostrady A1 i A4-etap I - zmiana przebiegu DK79 na terenie miast Katowice, Chorzów, Bytom od węzła z ul. Katowicką do Al. Jana Pawła II,

Projekty infrastrukturalne

Transport szynowy

- ▶ Lekkie koleje miejskie są uznawane za najsprawniejszy, efektywny sposób poprawy mobilności międzymiejskiej na obszarach metropolitalnych. Wykorzystują w sposób zintegrowany sieć kolejową jak i tramwajową rozbudowywaną w bezpośrednim sąsiedztwie koncentracji zamieszkiwania i pracy ludzi.
- ▶ Szybka kolej regionalna o prędkości handlowej pociągów do 125 km/h, o ograniczonej liczbie postojów na trasie, winna być użyta do integracji terytorialnej regionu w warunkach policentrycznej struktury obszaru metropolitalnego i aglomeracji miejskich.
- ▶ Niezwykle istotną i kluczową inwestycją pozwalającą na skomunikowanie lotniska z centrum aglomeracji jest budowa linii kolejowej Katowice – Pyrzowice, co należy traktować jako priorytet.
- ▶ Konieczna i bardzo pilna jest również dokończenie modernizacji linii kolejowej Katowice – Kraków

Projekty infrastrukturalne

Transport lotniczy

W zakresie transportu lotniczego niezbędny jest rozwój lotnisk:

- ▶ dalszy rozwój i rozbudowa Międzynarodowego Portu Lotniczego Pyrzowice,
- ▶ rozwój lotnictwa biznesowego i sportowego – budowa i modernizacja lotnisk lokalnych

Projekty infrastrukturalne

Transport wodny

- ▶ Rekomenduje się podjęcie działań inwestycyjnych mających na celu udrożnienie rzeki Odry i doprowadzenie rzeki do IV klasy żeglowności. Działania te są niezbędne do umożliwienia gospodarczego wykorzystania Odry dla rozwoju województwa.

Projekty przemysłowe

Energetyka

Problemy:

- ▶ trudności w dopasowaniu produkcji do zużycia energii
- ▶ wymogi przyszłego Rynku Mocy
- ▶ legislacja, w tym normy wynikające z przepisów unijnych
- ▶ stan techniczny infrastruktury wytwórczej i przesyłowej

Projekty przemysłowe

Projektując rozwiązania dla energetyki województwa śląskiego należy mieć na uwadze:

- ▶ konieczność wpisania w opracowywany w chwili obecnej Rynek Mocy dużych jednostek wytwórczych w sposób umożliwiający ich dalszą pracę w nowej regulacji poprzez uzyskanie certyfikatu kwalifikacyjnego z dyspozycyjnością wymaganą przez Operatora Systemu Przesyłowego
- ▶ uwzględnienie w projektach kolejności wykorzystania jednostek wytwórczych w pracy z siecią elektroenergetyczną i zapewnienie tym samym wymaganego prawem bezpieczeństwa energetycznego
- ▶ wykorzystanie opracowanych już technologii realizujących ideę kopalni i elektrowni bezodpadowych konsumujących wzajemnie swoje odpady zamienione na produkty
- ▶ wykorzystanie i zmodernizowanie istniejącej infrastruktury energetycznej
- ▶ konieczność współpracy pomiędzy właścicielami jednostek wytwórczych a gminami w celu wzajemnego wsparcia w zakresie spalania paliwa odpadowego z gminnych zakładów komunalnych

Projekty przemysłowe

Energetyka

Modernizacja bloków energetycznych 200 MW

Wysokosprawnościowa elektrownia niskoemisyjna, dużej mocy

Innowacyjne rozwiązania w energetyce

- ▶ budowa instalacji produkcji gazu syntezowego poprzez proces odgazowania surowców w atmosferze wodorowej
- ▶ poligeneracja

Projekty przemysłowe

Hutnictwo

Konsolidacja – Śląskie Zakłady Hutnicze

- ▶ Dane dotyczące zużycia wyrobów stalowych wskazują, że istnieje duży rynek z potencjałem wzrostu na głęboko przetworzone wyroby stalowe, który dzisiaj w znacznej części zajęty jest przez wyroby z importu i wymiany wewnątrzspółnotowej
- ▶ Uzasadnione jest zatem wspieranie powołania do życia podmiotu gospodarczego (grupy kapitałowej, pod nazwą np.: Śląskie Zakłady Hutnicze), którego celem będzie dostarczenie nowoczesnych i po konkurencyjnych cenach wyrobów stalowych na potrzeby przemysłu górniczego, energetycznego, zbrojeniowego, transportu kolejowego, okrętowego i budownictwa lądowego

Projekty przemysłowe

Przemysł zbrojeniowy

- ▶ polski czołg podstawowy IV generacji
- ▶ opracowanie mostu towarzyszącego na podwoziu samochodowym (ms-20)
- ▶ wysoko mobilny pojazd ratowniczo-transportowy nowej generacji – następca pojazdu PTS
- ▶ modernizacja ośrodka badawczo-szkoleniowego

Rekomendacje dla nowej gospodarki regionu

Energetyka

Regionalne partnerstwo energetyczne – powołanie specjalnego zespołu

- ▶ inwentaryzacja stanu majątku wytwórczego na terenie województwa i zestawienie mocy zainstalowanej z potrzebami Operatora Systemu Przesyłowego,
- ▶ wyznaczenie punktów węzłowych, w których opłacalne jest inwestowanie z uwagi na uzbrojenie terenu i istniejącą infrastrukturę
- ▶ analiza środków wsparcia finansowego;
- ▶ uwzględnienie możliwości obniżenia ryzyk dotyczących rodzajów i ilości spalanych paliw poprzez zastosowanie elastycznych jednostek wielopaliwowych;
- ▶ analiza konieczności, zakresu i sposobu modernizacji bloków 200 MW w elektrowniach
- ▶ analiza rynku ciepła oraz koniecznych interwencji i inwestycji na terenie województwa,
- ▶ analiza innowacyjnych rozwiązań, w tym proponowanych w niniejszym w dokumencie,
- ▶ monitorowanie i współzarządzanie aktywami energetycznymi regionu.

Rekomendacje dla nowej gospodarki regionu

Energetyka

Instalacja zasobników podgrzanej wody zasilającej w blokach energetycznych

Propozycje dla rynku ciepła systemowego

- ▶ Budowa bloków kogeneracyjnych na terenie istniejących elektrowni np. w Łagiszy opartych na kotłach wielopaliwowych, mogących spalać np.: węgiel, rdz, biomasę o mocy około 80 – 100MWe i około 150 – 200 MWt.
- ▶ Budowa odpowiednich spinek ciepłowniczych w celu zapewnienia zmiennego obszaru zasilania dla rynku ciepła na danym terenie. Budowa ciepłociągów dla poprawy bezpieczeństwa energetycznego oraz realizacji celu zapewnienia zmiennych obszarów zasilania w przypadku awarii.

Dobowe spłaszczenie zapotrzebowania na moc

Rekomendacje dla nowej gospodarki regionu

Elektryfikacja transportu zbiorowego i indywidualnego

- ▶ Podjęcie możliwie pełnej elektryfikacji transportu ma istotne znaczenie dla stabilności systemu energetycznego oraz obniżenia niskiej emisji, a tym samym podniesienia komfortu życia.
- ▶ Rekomenduje się zbudowanie w województwie śląskim fabryki autobusów elektrycznych oraz fabryki samochodów elektrycznych na bazie polskiej marki.

Rekomendacje dla nowej gospodarki regionu

Rewitalizacja

Rewitalizacja terenów przemysłowych

- ▶ Gospodarka o obiegu zamkniętym
- ▶ Odtworzenie naturalnych systemów gospodarki wodnej na terenach przemysłowych
- ▶ Gospodarcze wykorzystanie wyrobisk pogórnich
- ▶ Przygotowanie lokalizacji przemysłowych na terenach rewitalizacji

Rekomendacje dla nowej gospodarki regionu

Rewitalizacja obszarów miejskich

- ▶ Przebudowa energetyczna starej tkanki mieszkaniowej
- ▶ Inteligentna infrastruktura komunalna
- ▶ Jakość przestrzeni publicznych
- ▶ Witalność społeczności lokalnych

Rekomendacje dla nowej gospodarki regionu

Magazynowanie energii

- ▶ Instrumentem wspierającym proces rewitalizacji zasobów mieszkaniowych współpowiązanej z energetyką prosumencką, wymagającym regulacji prawnych jest system magazynowania energii elektrycznej o wysokiej sprawności.

Przebudowa gospodarowania odpadami komunalnymi

Energetyka niskoemisyjna w ramach rewitalizacji

- ▶ Elektryfikacja transportu
- ▶ Efektywność środowiskowa mobilności
- ▶ Elektryfikacja ciepłownictwa
- ▶ Energetyka prosumencka
- ▶ Gospodarka ciepłem odpadowym w energetyce niskotemperaturowej

Rekomendacje dla nowej gospodarki regionu

Niskoemisyjne hutnictwo i przetwórstwo przemysłowe

- ▶ Wykorzystanie wodoru w produkcji stali i wyrobów hutniczych na skalę przemysłową
- ▶ Gospodarka ciepłem odpadowym
- ▶ Reindustrializacja grupy hutniczej
- ▶ Zintegrowane linie produkcyjne procesu wytwarzania metalu i jego przetwórstwa

Budownictwo szkieletowe – zastosowanie stali w budownictwie mieszkaniowym jedno i wielorodzinnym

Rekomendacje dla nowej gospodarki regionu

Metropolizacja – rekomendacje

Strefy kultury i wiedzy, środowisk innowacyjnych i kreatywnych

- ▶ Przemysły-Feniksy (Phoenix Industries)
- ▶ Upowszechnianie nauki w społeczeństwie
- ▶ Inteligentne dzielnice miejskie
- ▶ Metropolitalne usługi publiczne

Rekomendacje dla nowej gospodarki regionu

Umiędzynarodowienie gospodarki

Sieciowa współpraca miasta oparta na internalizacji winna przybierać postać:

- ▶ wspierania uczestnictwa osób, instytucji i przedsiębiorstw w europejskich sieciach współpracy i wymiany,
- ▶ wyposażania infrastrukturalnego o wysokim standardzie, umożliwiającego przepływy i transfery, budującego wysoką atrakcyjność lokalizacyjną regionu.

Podstawą interwencji publicznej winny być więc:

- ▶ rynki nieruchomości biurowych, rezydencjalnych i biznesowych,
- ▶ centra usług, kongresów, wystaw, muzeów, spotkań i wydarzeń

Bezemisyjna synergia węglowo – jądrowa

Projekt bezzałogowej platformy stratosferycznej

Mechanizmy wsparcia rozwoju gospodarki regionu

Rewitalizacja obszarów przemysłowych – operator

- ▶ Wprowadzić operatorski system organizacji i zarządzania procesem przywracania terenów zdegradowanych do obiegu gospodarczego oraz zestandaryzowanych zasad organizacji, trybu przygotowania, prowadzenia, dokumentowania i oceny efektów/skutków takiego procesu.
- ▶ „Organizator Rewitalizacji” powoła Śląskiego Regionalnego Operatora (ŚRO) procesu przywracania terenów zdegradowanych do obiegu gospodarczego na terenie Śląska
- ▶ ŚRO będzie identyfikować i łączyć potrzeby samorządów oraz przedsiębiorców realizując politykę rozwojową formułowaną na poziomie regionalnym, w tym priorytetowego wyboru terenów wymagających wsparcia procesu na podstawie ustanowionych kryteriów wyboru z wykorzystaniem Otwartego Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej. Podmiot szczebla regionalnego tzw. „Organizator Rewitalizacji” na rzecz którego działa ŚRO, przygotowuje, koordynuje i tworzy warunki prowadzenia takich procesów oraz dokonuje oceny kosztów i korzyści.

Mechanizmy wsparcia rozwoju gospodarki regionu

Rewitalizacja obszarów przemysłowych – operator (cd.)

- ▶ ŚRO świadczenie usług przywracania terenów zdegradowanych do obiegu gospodarczego w ogólnym interesie publicznym oraz gospodarczym na podstawie odpowiednich umów.
- ▶ Zestandardyzować, z wykorzystaniem regionalnych jednostek B+R procedurę przywracania terenów zdegradowanych do obiegu gospodarczego, mechanizmy doboru właściwych technologii realizacji oraz organizacji pracy.
- ▶ Zapewnić trwały mechanizm finansowania zabiegów rekultywacyjnych, remediacji, unieszkodliwiania odpadów przy przywracaniu terenów zdegradowanych do obiegu gospodarczego.

Mechanizmy wsparcia rozwoju gospodarki regionu

Rewitalizacja obszarów przemysłowych – operator (cd.)

Działalność Śląskiego Regionalnego Operatora służyłaby również reindustrializacji:

- ▶ Śląski Regionalny Operator – przywrócenie wartości inwestycyjnej zdegradowanych terenów poprzemysłowych
- ▶ Przeznaczenie zrewitalizowanych terenów na strefy transferu technologii oraz współpracy gospodarki i nauki
- ▶ Instrumenty wsparcia – niskoczynszowy dostęp do nieruchomości, środki kredytowe z regionalnej instytucji finansowej, preferencje podatkowe, wsparcie w przygotowaniu biznesplanu i innych organizacyjno-administracyjnych aspektach planowanej działalności
- ▶ Warunki umożliwiające skorzystanie z instrumentów wsparcia – podjęcie działalności przemysłowej wykorzystującej patenty, technologie i rozwiązania opracowywane przez polską myśl naukową we współpracy z instytucjami naukowymi lub autorami tych rozwiązań, przedmiot działalności zgodny z inteligentnymi specjalizacjami regionu

Zagospodarowanie obszarów i obiektów pozostałych po górniczej eksploatacji

Mechanizmy wsparcia rozwoju gospodarki regionu

Wsparcie finansowe regionalnych inwestycji rozwojowych

Świadomości potrzeby realizacji projektów rozwojowych na szczeblu regionalnym towarzyszy konieczność wskazania źródeł ich finansowania

Rekomendowane rozwiązanie powinno przysłużyć się osiągnięciu następujących celów:

- ▶ zwiększenia zdolności do zatrzymania oraz pożądanej alokacji regionalnych nadwyżek finansowych
- ▶ zwiększenia zdolności do przejęcia oraz właściwego kierowania pozaregionalnych nadwyżek finansowych, w tym także środków zagranicznych
- ▶ kształtowania skłonności podmiotów prywatnych do pożądanej regionalnie alokacji kapitału

Regionalna instytucja finansowa: ośią dla realizacji regionalnych projektów inwestycyjnych w długim okresie czasu

Mechanizmy wsparcia rozwoju gospodarki regionu

Wsparcie finansowe regionalnych inwestycji rozwojowych (cd.)

- ▶ Od strony instytucjonalnej regionalna instytucja finansowa powinna posiadać zdolność do: kooperacji; koordynacji; indukowania kohezji; oraz dostępność jej kontroli.
- ▶ Utworzenie regionalnej instytucji finansowej, mając na uwadze potrzeby stabilnego, długoterminowego i elastycznego finansowania regionalnych inwestycji rozwojowych powinno mieć formę organizacyjno-prawną banku w formie spółki akcyjnej. Wskazane rozwiązanie pozwoli na zachowanie pożądanych atrybutów regionalnej instytucji finansowej, tj. zdolności do koordynacji, kooperacji; realizacji inwestycji w oparciu o zasadę kohezji, a także zapewnienie instytucjonalnej kontroli nad jej działalnością.

Mechanizmy wsparcia rozwoju gospodarki regionu

Przepisy o związkach metropolitalnych

- ▶ niezbędne jest pilne zakończenie prac legislacyjnych tak, aby w najkrótszym możliwym czasie doszło do rzeczywistego powstania ustawowego zrzeszenia miast górnośląsko-zagłębiowskiego obszaru metropolitalnego, które powinno dostarczyć brakujących obecnie narzędzi rozwojowych oraz stać się jednym z podstawowych podmiotów strategicznych przedsięwzięć rozwojowych o znaczeniu ponadlokalnym

Nadzór nad wykonaniem porozumienia

- ▶ nadzór WRDS – specjalny zespół,
- ▶ włączenie przedstawicieli wszystkich stron WRDS do komitetu sterującego przy Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju

Porozumienie na rzecz zintegrowanej polityki rozwoju województwa śląskiego

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ